

1. Σύρος

1828-1839

HΗ ΠΡΩΤΗ ΜΕΤΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΣΤΗ ΣΥΡΟ ΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ, ΟΠΩΣ ΦΑΙΝΕΤΑΙ, ΑΠΟ ΤΡΕΙΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΟΧΙΚΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ, ΚΙΝΗΣΗΣ. ΟΙ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΛΑΧΑΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΙΚΕΣ. ΈΤΟΙ ΠΟΥ ΝΑ ΕΠΙΤΡΕΠΟΥΝ ΣΤΟΥΣ ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ ΝΑ ΣΧΗΜΑΤΙΣΟΥΝ ΑΜΥΔΡΗ ΜΟΝΟΝ ΕΙΚΟΝΑ ΓΙΑ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ. ΦΑΙΝΕΤΑΙ, ΌΜΩΣ, ΠΩΣ ΠΡΩΤΟΠΌΡΟΙ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΑΥΤΟΝ ΣΤΑΘΗΚΑΝ, ΤΟ 1828, ΣΕ ΜΙΑ ΜΕΤΑΣΚΕΥΑΣΜΕΝΗ ΓΙΑ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΠΟΘΗΚΗ, ΚΑΠΟΙΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΒΛΑΧΙΑ, Η ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΑΠΟΚΤΗΣΕ ΑΥΞΗΜΕΝΟ ΚΥΡΙΟΣ, ΌΤΑΝ ΜΠΛΕΧΤΗΚΕ ΣΕ ΑΥΤΗΝ ΚΑΙ Ο ΠΑΛΙΟΣ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΗΣ ΤΟΥ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ ΚΑΙ ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΑΛΚΑΙΟΣ, ΠΟΥ ΕΙΧΕ ΈΡΘΕΙ ΣΤΟ ΝΗΣΙ, ΉΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ, ΓΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ. ΤΗ ΛΙΓΟΣ ΖΩΗ ΕΞΟΡΜΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΔΕΧΤΗΚΕ, ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ 1830-33, ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΤΗΜΑ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΤΖΟΥΡΑΝΗ ΚΑΙ Π. ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΜΟΥ, ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΟΥ ΚΑΖΙΝΟΥ ΤΗΣ ΕΡΜΟΠΟΛΗΣ, ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΟΠΟΙΟΥ ΌΜΩΣ ΔΕ ΔΙΑΘΕΤΟΥΜΕ ΆΛΛΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ, ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΙΘΑΝΗ ΠΡΩΤΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΥ ΤΟΥ ΒΙΝΤΣΕΝΤΖΟ ΜΟΝΤΙ, ΣΕ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΕΝΟΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΝΤΟΠΙΟΥΣ ΗΘΟΠΟΙΟΥΣ, ΤΟΥ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗ. ΠΛΟΥΣΙΟΤΕΡΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΜΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΙΑΣΟ ΤΩΝ «ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ» ΤΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ, ΠΟΥ ΦΑΙΝΕΤΑΙ ΠΩΣ ΕΔΩΣΕ ΑΞΙΟΛΟΓΟ ΑΡΙΘΜΟ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ 1836-39, ΣΤΟ ΚΑΙΝΟΥΡΙΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΜΕΝΟ ΞΥΛΙΝΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ, ΜΕ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΝΑ ΕΞΑΠΛΩΘΕΙ Η Φήμη ΤΟΥ ΚΑΙ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΟ ΝΗΣΙ ΚΑΙ ΝΑ ΦΤΑΣΕΙ ΩΣ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ. ΑΠΟ ΌΣΟ ΞΕΡΟΥΜΕ, ΣΤΟ ΘΙΑΣΟ ΑΥΤΟΝ ΠΡΩΤΟΕΜΦΑΝΙΣΤΗΚΑΝ Ο ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΚΑΠΕΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ, ΠΟΥ, ΣΤΑ 1840, θα μεταφέρουν την τέχνη τους στην πρωτεύουσα του νεαρού βασιλείου και θα πρωτοστατήσουν σε πολλές από τις σημαντικότερες εκεί κατοπινές θιασαρχικές επιχειρήσεις.

1α. Θίασος Θεόδωρου Αλκαίου, Σύρος, χειμώνας 1828-1829

Σύνθεση θιάσου	Πηγές	Παρατηρήσεις
Θεόδωρος Αλκαίος, [Ευστράτιος Αλκαίος, Παύλος Παλαιολόγος, Σταύρος Νικολαΐδης, Ιωάννης Καστρίτσιος:]	Γ. Βλαχογιάννης, <i>Χιακόν αρχείον</i> , τμ. Δ', Αθήνα 1911· N. E. Καραντινός, «Θεατρικόν επεισόδιον του 1829», Ηώς, Β' (1940), σσ. 33-35· Αν. Θ. Δρακάκης, «Το ξεκίνημα του νεοελληνικού θεάτρου», Δελτίον I.E.E.E., 22 (1979), σσ. 23-81· Α. Φενερλή, «Το θέατρο και η πόλη», <i>Για τη Μαρίκα Κοτοπούλη και το θέατρο της Ερμούπολης</i> , Αθήνα, 1996, σσ. 157-181· Δ. Σπάθης, «Η Ερμούπολη θεατρική πρωτεύουσα του ελληνικού χράτους», ά.π., σσ. 187-201	Η αποθήκη του Γεώργιου Σφηρή μετατρά- πηκε σε θέατρο από κάποιον Σταύρο Νικολαΐδη και κάποιον Ιωάννη Καστρίτσιο, που διηγύθυναν εκεί παραστάσεις ηθοποιών από τη Βλαχία, η έναρξη των οποίων έγινε μάλλον το φθινόπωρο του 1828. Ο Θ. Αλκαίος και κάποιος Παύλος Παλαιολόγος ανέλαβαν με συμβολαιογραφική πράξη τη διεύθυνση του θεάτρου το Φεβρουάριο του 1829, αλλά είναι πιθανό να συμμετείχαν στις παραστάσεις από πιο νωρίς. Δε γνωρίζουμε με βεβαιότητα ποια άλλα μέλη της οικογένειας Αλκαίου πήραν μέρος, αλλά κατοπινές πηγές μάς βεβαιώνουν ότι ο αδελφός του Θεόδωρου, Ευστράτιος, αποτελούσε μέλος του θιάσου, ενώ κάποιοι νεότεροι ερευνητές υποθέτουν ότι συμμε- τείχε και η σύζυγος του Θεόδωρου, Μαρι- γώ, που είχε εμπλακεί στην προεπαναστα- τική καλλιτεχνική κίνηση.

Έτος	Έργο	Συγγραφέας	Μεταφραστής	Διανομή	Πηγές	Παρατηρήσεις
3/3/1829	<i>O θάνατος των Μάρκων Μπότσαρη</i>	Αλκαίος, Θεόδωρος	Μπότσαρης: Θεόδωρος Αλκαίος		Βλαχογιάννης, 1911, τμ. Δ', σ. 30· Ed. Grasset, <i>Souvenirs de Grèce</i> , Nevers, 1838, σσ. 119-120	Πρόκειται για την τελευταία παράσταση του θιάσου, αφού οι παραπέρα δραστηριότητές του απαγορεύθηκαν. Ενδέχεται να είχαν προηγηθεί παραστάσεις των Ηρώων του Αθ. Χριστόπουλου και του Ακονσίου ιατρού του Μολιέρου, τον οποίον και είχε μεταφράσει ο πρωταγωνιστής. Πιθανό είναι ακόμη να παί- χτηκαν και τα υπόλοιπα γνωστά έργα του Αλκαίου (<i>Πιττακός ο Μυτιληνατός</i> και <i>Η άλωσις των Ψαρών</i>) αλλά δεν διαθέτουμε σχετικές πληροφορίες. Συγκεχυμένες πληροφορίες Ευ- ρωπαίων ταξιδιωτών για την ερμηνεία κάποι- ας τραγωδίας με τίτλο <i>Καραϊσκάκης</i> δεν οδη- γούν σε ασφαλή συμπεράσματα.

1β. Θίασος Καλόγνωμου-Ματζουράνη, Σύρος 1830-1833

Σύνθεση θιάσου	Πηγές	Παρατηρήσεις				
Τηλέμαχος Παιζης, Θεμιστοκλής Ελευθεριάδης, [Ιωάννης Κυριακός, Γεώργιος Ματζουράνης]	Λάσκαρης, Β', σ. 106 κ.ε.· Δρακάκης, σσ. 51-54· Σπάθης, (1996), σσ. 193-5.	Ο Λάσκαρης θεωρεί ως θιασάρχες της προσπάθειας αυτής τον Γεώργιο Ματζουράνη και τον Π. Καλόγνωμο, δύο άγνωστης ταυτότητας μορφές που υπογράφουν μια χαμένη σήμερα χειρόγραφη προκήρυξη, από την οποία πληροφορούμαστε ότι στις 13/11/1830 έχει λήξει η πρώτη περίοδος συνδρομών, και ότι πρέπει τώρα να καταβληθούν χρήματα για νέες συνδρομές της επόμενης δίμηνης περιόδου. Δε γνωρίζουμε τη διάρκεια της πρώτης περιόδου αλλά, αν ήταν και εκείνη δίμηνη, οι παραστάσεις του θιάσου θα πρέπει να είχαν αρχίσει τον προηγούμενο Σεπτέμβριο. Χρησιμοποιούνταν η αίθουσα του καζίνου.				
Έτος	Έργο	Συγγραφέας	Μεταφραστής	Διανομή	Πηγές	Παρατηρήσεις
13/11/1830 [Αγνώστου τίτλου έργο]					Λάσκαρης, Β' (1939), σ. 115	Τελευταία παράσταση της πρώτης περιόδου συνδρομών, σύμφωνα με την προκήρυξη του θιάσου.
25/11/1830 [Αγνώστου τίτλου έργο]					Λάσκαρης, Β' (1939), σ. 115	Η ημερομηνία ορίζεται ως εκείνη της εναρκτήριας παράστασης της β' περιόδου συνδρομών, στη χειρόγραφη προκήρυξη που δημοσιεύεται ο Λάσκαρης.
1833 Ο Αριστόδημος	Monti, Vincenzo	Ελευθεριάδης, Θεμιστοκλής	Αριστόδημος: Τηλέμαχος Παιζης, Ευμενής: Θεμιστοκλής Ελευθεριάδης		Αφιέρωση έκδοσης της μετάφρασης του Αριστοδήμου, Ερμούπολις, 1835	Παράσταση άγνωστης ακριβούς ημερομηνίας, που πιστοποιείται μόνον από την αφιέρωση της μετάφρασης και που τοποθετείται περιπού δύο χρόνια πριν από τον Ιούνιο του 1835 («μόνον δύο χρόνοι παρήλθον»).
<p style="text-align: center;">ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ.</p> <hr/> <p style="text-align: center;">A R I S T O D E M O S H E R Ρ Ω Ι K O N.</p> <p style="text-align: center;">Εἰς τὴν Ἀιελοσολαβρικὴν Διάλεκτον.</p>						